

Draga braćo i sestre u Kristu!

1. Zahvaljujem darežljivosti božanske Providnosti što smo jučer na svetkovinu Bezgrješnog začeca Blažene Djevice Marije u našoj prvostolnici svečanim euharistijskim slavljem otvorili Drugu sinodu Zagrebačke nadbiskupije i što sada, u dvorani *Vijenac* Nadbiskupijskog pastoralnog instituta, Prvim sinodskim zasjedanjem, ulazimo u samu Sinodu. U radosti ovog prevažnog događaja za Crkvu zagrebačku, od srca pozdravljam sve sudionike Prvog zasjedanja nadbiskupijske Sinode.

Prije svega želim izraziti dobrodošlicu uvažanim visokim gostima koji su nas počastili svojom nazočnošću. Zagrebačka nadbiskupija veoma se raduje nazočnosti naših sufragana, moje drage subraće u biskupstvu, što su sada zajedno s nama u ovom svečanom činu metropolitke Crkve zagrebačke. Stoga srdačno pozdravljam mons. Josipa Mrzljaka, biskupa varaždinskog, mons. Vladu Košića, biskupa sisačkog, mons. Nikolu Kekića, biskupa Križevačke eparhije, i mons. Vjekoslava Huzjaka, biskupa bjelovarsko-križevačkog. Vi ste, preuzvišena gospodo, od samih početaka pratili daljnju i bližu pripremu Druge sinode Zagrebačke nadbiskupije, a neki su od vas dali vrijedan doprinos tijekom te pripreme, po službama koje ste obnašali u ovoj partikularnoj Crkvi.

Među nama radosna srca pozdravljam fra Juru Šarčevića, provincijalnog ministra Hrvatske kapucinske provincije sv. Leopolda Bogdana Mandića i predsjednika Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica te potpredsjednicu iste Konferencije s. Miroslavu Bradica, vrhovnu poglavaricu Družbe sestara milosrdnica sv. Vinka Paulskog. Crkva zagrebačka zahvaljuje dobrom Bogu za tolike osobe posvećenog života koje dnevno svoj život prinose slaveći Boga i služeći bližnjima, posebno najpotrebnijima. S ovog mjesta odajem priznanje redovnicama i redovnicima koji su se spremno i s velikim zanosom uključili u pripremu Sinode.

2. U ovom svečanom zajedništvu Crkve zagrebačke s osobitom radošću i zahvalnošću pozdravljam sve vas, poštovani članovi Druge sinode Zagrebačke nadbiskupije, ponajprije subraću u svetom Redu: zagrebačke pomoćne biskupe, prezbitere i đakone; redovnike i redovnice te sve Kristove vjernice i vjernike laike. Vi, cijenjeni članovi Sinode, ovdje predstavljate čitavu našu nadbiskupijsku obitelj, njezine zajednice i tijela, službe i ustanove. Ovdje je okupljena naša nadbiskupijska Crkva po mnogovrsnim suradnicima biskupske službe i crkvenog svjedočenja.

Ovdje su članovi: Prvostolnog kaptola zagrebačkog, Prezbiterskog vijeća, Zbora savjetnika, Nadbiskupskog duhovnog stola; ovdje su arhiđakoni i dekan, župnici i župni vikari; zatim predstavnici župnih vijeća, vjeroučitelja, redovničkih zajednica, mladih vjernika, bogoslova, vjerničkih društava, udruga i crkvenih pokreta; nadalje, ovdje su i predstavnici iz raznih područja crkvenog djelovanja, služenja i svjedočenja: karitasa, odgoja, školstva, zdravstva, znanosti, kulture, poduzetništva. Želim da rad što ga sada započinjemo svima pomogne da se međusobno još više duhovno zbližimo te nam omogući živjeti ono zajedništvo koje je vlastito Kristovoj Crkvi, bilo u njezinoj sveopćoj dimenziji bilo u pojedinačnim područjima njezina djelovanja.

3. Draga braćo i sestre u Kristu, danas započinjemo prvo od pet predviđenih sinodskih zasjedanja Druge sinode Zagrebačke nadbiskupije na što smo se dugo pripremali, pod geslom: *Hodimo u novosti života* (Rim 6,4). Nakon najave o sazivanju Sinode na blagdan blaženog Alojzija Stepinca, 10. veljače 2002. godine, na jesen iste godine započela je daljnja priprema molitvom i nadbiskupijskim savjetovanjem, slijedile su zatim u 2006. godini predsinsodske rasprave u župama, dekanatima i drugim zajednicama vjernika što je obuhvatilo široki krug vjernika naše nadbiskupijske obitelji. Istodobno su, početkom 2003. godine, uspostavljena tijela Sinode: Središnje pripremno povjerenstvo i Tajništvo za pripremu Sinode. O Sinodi je u svoje vrijeme razmišljao i sluga Božji kardinal Franjo Kuharić te se posebno radovao njezinoj najavi u veljači 2002. godine. Nakon obrade, tijekom 2008. i 2009. godine, zapisnika s predsinsodskih rasprava pristupilo se izradi Radnog dokumenta (*Instrumentum laboris*), koji je dovršen 2015. godine.

Mnogi su se spremno i velikodušno uključili u djelo pripreme Druge sinode Zagrebačke nadbiskupije. Kao nadbiskup zagrebački, od srca zahvaljujem svima za ljubav i požrtvornost koju su očitovali prema svojoj Crkvi. Odajem priznanje za kvalificiran stručni doprinos svim članovima Središnjeg pripremnog povjerenstva, voditeljima i članovima studijskih skupina, Radnoj skupini stručnjaka koja je oblikovala *Instrumentum laboris*, nadalje članovima Tajništva za pripremu Sinode i volonterima Sinode među kojima se ističu naši mladi vjernici. Posebno zahvaljujem tajnicima Sinode: dr. Tomislavu Markiću koji je tu službu vršio od samog početka pripreme sve do 2011. godine, te njegovom nasljedniku, sadašnjem tajniku dr. Denisu Bariću.

4. Kako je razvidno, pretpripremno i pripremno razdoblje Sinode imalo je duži vremenski tijek. Predsinodske rasprave iznjedrile su mnoge prijedloge od kojih su neki već ostvareni. U tom je razdoblju sazrela ideja o Hrvatskom katoličkom sveučilištu, koje ima nacionalno značenje, a njegov je osnivač Zagrebačka nadbiskupija (2006.); nadalje utemeljen je Nadbiskupijski pastoralni institut (2007.), koji postaje važno susretno mjesto djelovanja naše nadbiskupijske zajednice.

Vrijeme je to osnivanja i dviju novih biskupija: Sisačke i Bjelovarsko-križevačke (2009.), što očituje životnost Zagrebačke nadbiskupije. Gotovo bismo mogli reći da je i sama priprema Sinode morala usporiti svoj hod zbog uspostave novih biskupija. Razdoblje pripreme Sinode obilježeno je i nezaboravnim pohodom pape Benedikta XVI. Hrvatskoj, prigodom proslave Prvoga nacionalnog dana hrvatskih katoličkih obitelji (2011.), kojemu je stvarni domaćin bila Zagrebačka nadbiskupija.

5. Sinodsko gibanje u našoj partikularnoj Crkvi pokrenulo je novi zamah koji obuhvaća svećenike, redovnike i redovnice, a posebno i naše vjernike laike. U mnogim je vjericima upravo na sinodskim susretima probuđena svijest o poslanju i odgovornosti za svoju nadbiskupijsku Crkvu. Zahvaljujući tom sinodskom procesu razvija se novi stil suodgovornosti vjernika za svoju župnu i svoju nadbiskupijsku zajednicu, jednom riječju za konkretnu Crkvu u kojoj žive. To nam svima u Crkvi pomaže da se međusobno obogaćujemo i prepoznamo kao članovi iste župe, iste nadbiskupije.

Dijeleći i razmjenjujući mišljenja o različitim pitanjima izoštravamo svoj vjernički pogled, činimo ga dalekovidnijim i spremnijim na suočavanje s nebrojenim izazovima našega vremena, postajemo tako zreliji i spremniji upustiti se u životnu avanturu s Bogom i Boga unositi u sve pore života. Po sinodskom nastojanju želimo sav svoj život prožeti Bogom i Bogu dati više mjesta, ne samo u svojim župnim zajednicama, već i u svojim obiteljima, u školama, na radnim mjestima, u kulturi, znanosti i umjetnosti; u zdravstvu, gospodarstvu, politici, medijima i športu da bi uvijek bili drugima spremni dati obrazloženje nade koja je u nama, ali blago i s poštovanjem (usp. 1 Pt 3,15.16).

6. Draga braćo i sestre, Radni dokument naše Sinode podijeljen je u četiri dijela: 1) Crkva zagrebačka u zajedništvu svoga poziva i poslanja, 2) Crkva zagrebačka u djelu evangelizacije, 3) Crkva zagrebačka u slavljenju Kristova otajstva, 4) Crkva zagrebačka u hrvatskome društvu. Time su naznačene tematske cjeline za rad Sinode. Za voditelja prve tematske cjeline imenovan je mons. dr. Stjepan Kožul, druge s. dr. Valentina Mandarić, treće fra dr. Ante Crnčević i četvrte mons. dr. Stjepan Baloban. Oni će moderirati radom sinodskog zasjedanja za zadana im područja. Radni dokument donosi teme složene u tematske cjeline. Želim naglasiti da se od Radnog dokumenta ne treba očekivati da je on sveobuhvatno zahvatio zadana pitanja. On je samo *Instrumentum laboris*, to jest sredstvo za pomoć u radu Sinode. Stoga nije naš zadatak na zasjedanju da ga doradujemo ili usavršujemo, jer on ostaje samo pomoć za ono što Sinoda treba učiniti.

Voditelji tematskih cjelina su i predsjednici peteročlanog povjerenstva za svoju tematsku cjelinu. Povjerenstva, naime, nakon zasjedanja na temelju intervenata članova Sinode, bilo izrečenih bilo i onih, u propisnom roku predanih Tajništvu Sinode, priprema propozicije koje se pojedinačno izglasavaju na zasjedanju Sinode. Povjerenstvo se može u svom radu poslužiti mišljenjem i savjetom stručnih sinodskih komisija i drugih članova Sinode. Izglasane propozicije

na završetku sinodskih zasjedanja predaju se Nadbiskupu da bi on svojim biskupskim razlučivanjem, prema kanonskim odredbama, pristupio konačnom uređenju odluka i izjava koje potpisuje i predaje Božjem narodu kao dokument Sinode.

7. U Crkvi, poslije Drugog vatikanskog koncila, imamo iskustvo Sinoda i to ponajprije biskupskih sinoda. Posljednjih desetljeća održano je više biskupskih sinoda u Rimu, te se i sam način održavanja i rada usavršio. Što se pak tiče biskupijskih sinoda, kod nas je posljednja održana prije 91 godinu. Tada su, po ondašnjim crkvenim propisima, na Sinodi sudjelovali samo članovi klera. Ova naša je, zahvaljujući Drugom vatikanskom koncilu, obogaćena sudjelovanjem svih članova Božjeg naroda. Ovdje su: biskupi, prezbiteri, đakoni, osobe posvećenog života i vjernici laici. Biskupijska sinoda je, kako to naglašava sveti Ivan Pavao II., »kontekstualan i neodvojiv čin biskupskog upravljanja i događaj zajednice, izražavajući na taj način onu narav hijerarhijskog zajedništva koja pripada dubokoj naravi Crkve« (Homilija, 3. listopada 1992.).

Sinodalnost je, dragi članovi Sinode, karakteristika Crkve koju se ne može poistovjetiti sa sličnim događanjima u društvu. Sinoda se događa u Božjem narodu, u prostoru u kojem Crkva osjeća i spoznaje djelovanje Duha Svetoga, koji uvijek iznenađuje ako mu se otvorimo. Bog je, naime, uvijek veći od naše logike i naših računa. Želim naglasiti da Sinoda može biti prostor djelovanja Duha Svetoga samo ako se članovi Sinode molitveno i s povjerenjem otvore Bogu, ako u tišini svoje savjesti slušaju što im Bog govori. Potrebna nam je svima evanđeoska poniznost, ali i crkvena hrabrost.

Koristeći slikovite usporedbe pape Franje iz uvodnog govora na početku zasjedanja biskupske sinode o obitelji, želim naglasiti da Sinoda nije neki simpozij, niti debatan klub, ona nije ni parlament, ni sabor, gdje se treba pregovarati da bi se dogovorilo. Sinoda je, naime, crkveni događaj, to će reći Sinoda je Crkva koja je zajedno na putu da bi stvarnost sagledala očima vjere, to je Crkva koja propituje i ispituje svoju vjernost pokladu vjere, kao živom izvoru na kojem se Crkva napaja i u kojemu nalazi svjetlo za usmjerenje svoga života i djelovanja.

8. Stoga, dragi članovi Druge sinode Zagrebačke nadbiskupije, budite hrabri jer smo svi sudionici velikog crkvenog događaja. Svaka i svaki od vas pozvani ste dati doprinos Sinodi. Potrebno je govoriti jasno, otvoreno, poslušni glasu svoje savjesti i Duhu Svetomu. Slušajmo pažljivo jedni druge u međusobnom poštovanju. Svaki doprinos, svaki intervent je vrijedan i važan. Potrebno je dobro paziti, da ne bi išta ovdje posijano, a što je za izgradnju naše Zagrebačke nadbiskupije, ostalo izgubljeno.

Neka nas sve vode upute pape Franje iz njegove poruke za Drugu sinodu Zagrebačke nadbiskupije, koja je obznanjena jučer na svečanoj misi otvorenja naše Sinode u zagrebačkoj prvostolnici.

»Sinoda je povlašteno mjesto gdje Crkva utoliko osjeća djelovanje Duha Svetoga, ukoliko se njezini članovi urese apostolskom hrabrošću, evanđeoskom poniznošću i pouzdanom molitvom, kako bi Duh Sveti bio onaj koji nas vodi, prosvjetljuje i stavlja pred nas ne naša osobna mišljenja, već vjeru u Boga, vjernost Učiteljstvu, dobro Crkve i spasenje duša. Ne prepustimo li se vodstvu Duha Svetoga, sve će naše odluke postati samo prividni ukrasi koji, umjesto da naviještaju Evanđelje, zapravo ga skrivaju« (usp. *Uvodni govor u XIV. Redovitu Opću Skupštinu Sinode biskupa, 2015.*).

Ovo prvo sinodsko zasjedanje počinjemo s tematskim područjem Crkva zagrebačka u djelu evangelizacije, koje je drugo po redu u Radnom dokumentu Sinode. S puno povjerenja u Božju providnost, s radošću i nadom koja se i jučer tako vidljivo očitovala u našoj katedrali, pouzdajući se u nebeski zagovor Presvete Bogorodice Marije, Majke Crkve i naših nebeskih zaštitnika te posebno blaženog Alojzija Stepinca, započinjemo ovaj rad, vjerujemo, Duh Sveti i mi.

Hvala na pozornosti!